

آبِوہ شراطی

ممالك عثمانیه ده سنه لکی (۶۵) ، التي
آیلمی (۳۵) غروشدور .
ممالك اجنبیه ده سنه لکی (۱۷) ، التي
آیلمی (۹) فرانقدر .

اولاً : من

باب عالی چاده سنده دائره مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

§
مسئله موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنر . درج ایمنه یازیلر اده
اولونماز .

المخططات

رساله مزدن آندىغى كوسترلك شرطيله
بتون يازيلرى هر هانكى برغزته طرفندن
اقتباس اولونه بيلير .

§
• مکتوبلرک، امضالرک واضح و او قوناقنی
اولسی و آیونه سره نومروسی محتوی
بولونسی لازمدیر .

§
 ممالك اجنبیه ایچسون آبویه اولانلرک
 آدرسلیرینک فرالسزجه ده یازلمسی رجا
 اولنور .

بارہ گوندردیکی زمان نہیہ دائر اولدیغنک
واضحاً بیلدیلمسی رجا اولنور

١٣٣٠

دینی، فلسفی، علمی، ادبی، ہفتہ اوق مجموعۂ اسلامیہ در۔

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم

صاحب و مدیر مسئول : ح . اشرف ادریب

اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

سعدی افندی شرادن ومأمورین مالیه ذن بر ذات اولوب
[خوتین] ده شق ثانی دفترداری اولمش ایدی .

ایستادن : ربع مسکونده اولان دوده جمع عصیان
بریره کلسه رخ رحمته برخال اولماز

برادری (دری احد) افندی ده صاحب دیوان شرادن
ومأمورین مالیه ذن ایدی . [۱۱۳۵] تاریخنده وفات ایدرک [شیخ
وفا] مزارستانه دفن ایدلدی . برآرملق سفارت طریقیله ایرانه
کیتدیکی جهته [سفارتنامه ایران] یازمشدرکه برنسخه سی [اندرون
هایون] ده [روان اوطه سی] کتبخانه سنده واردر .

۱۳ — صاحب ترجمه نك السنه ثلثه ده انشا ونظمه مقتدر اولدیفنه
کورلمکده اولان آثار شرعیه سی شاهددرکه قوجه مصطفی پاشا جامع
شریفنک باش قانی تاریخ منظومی بوجه دندر .

صنایع نفیسه اسلامی نك برشعبه مهمه سی اولان صنعت خطه ده واقف
اولوب ثلث ، نسخ ، تعلیق ده ماهر ایدی .

[ترجمه حیوة الحیوان] یاوز سلطان سلیم خانک امریله لسان فارسی به
نقل اولنان ترجمه سیدرکه خط دستیله محرر اولان نسخه (روان
اوطه سی) کتبخانه سنده در .

۱۴ — منشآت وقواعد انشا : لسان فارسی اوزره محرر اولوب
برنسخه سی (روان اوطه سی) کتبخانه سنده موجوددر .

۱۵ — اجازتنامه : (۹۳۰) ده (کاتب سعدی) به ویرلش مفصل
براجازتنامه اولوب اسلوب عالی اوزره محرردر . روان اوطه سنده واردر .

۱۶ — مجموعه منشآت : فریدون منشآت طرزنده مهم بر اثر ادبی
وسیاسی در . خط دستیله محرر نسخه سی (خالص افندی) کتبخانه سنده در .

بروسه لی

محمد طاهر

حیات اقوام اسلامیہ

انکیز مسلماندری

انکیزده دین اسلامک انتشاری

انکیزده دین اسلامک نشریله اشتغال ایدن مکمل برهیت علمیه موجوددر .
بوهیت محترمه نشر دین مبین خصوصنده کوسترمکده بولندی جديت وانظام
ایله انکیزلرک نظر دقتلرخی جلبه موفق اولمشدر .

انکیز مطبوعاتی بکونلرده دین اسلام وامت محمديه حقنده اوزون اوزادی به
بیان مطالعات ایتکه باشلادیلر . تایمسن طوتکیز ، اک کوچک غزته لره ، رساله لره
وارنجه به قدر مان هپسنده مسلمانلق حقنده مقاله لر کورولور . بوندن باشقه
مهم هم اثرلر ، رساله لره انتشار ایدیور . حق کلیسارده ، قونفرانس سالونلرنده ،
قلوبلرده بیله قرآن جلیل موضوع بحث اولغه باشلادی . بو اسلام ایچون اوله
سعادتمند برحادثه عظمادرکه بتون عالم اسلامی مسرتلره غرق ایدمک ، شمشعه
اسلامی بوتون جهانه عکس ایتدیره جکدر . لوندرد آقاندده طلوع ایتیه باشلایان
نور اسلامک بریتانیا آطه لرینه صاحبده اولدیفی لمات فیض بخشا حقنده دوله

الحفلة اسلام قارداشلر مه تبشیراتده بولونمه یی اتمقدس بروطفه عدایدرم . ان شاء الله
بوخصوصده متعدد مقالات نشر ایتیه یی وعد ایدیورم . دین اسلامک انکیزده ده
نه صورتله انتشاره باشلادی ، هیئت نشریه نك مساعیسی ، بریتانیا آطه لرندکی
بوحرکات دینه نك انکیزلرایله بویوک تلاشلره دوچا اولان میسیونرلر اوزرندکی
تأثیراتی مقالاتنک موضوعی تشکیل ایدمکدر .

معلوم اولدیفی اوزره ایکی عصرندن بری انکیزلر چار اقطار جهانه ، بالخاصه
اسلام مملکتلرینه میسیونرلر ارسال ایتکده ایکن شمدی قدرت اسلامی به
باقکیز که کندی پایتختلرنده منتظم براسلام هیئت نشریه سی مشاهده ایدیورلر .
واقعا انکیزده ده نور اسلامیتک لماتی یکی برشی دکادر . یکرمی ، اوتوز سنه دن بری
باشلایان برحرکتدر . فقط هرهنه دنسه برزمانلر دوچار کسوف اولان بونورمبین
بوکون بوتون شمشعه سیله نمایان اولدی وآلابیلدیکنه نشر فیوضات ایدوب
طورمقدمه در .

بوندن یکرمی بش اوتوز سنه مقدم ، حقوقی بوندن وعلم هیئت ایل طباقات الارض
متخصصینندن مستر (ویلیام هازی کویلیام) نامنده برانکیزلر شرف اسلام ایله مشرف
اولمش ایدی . بو ذات محترمک دین حق ایتمش اولدیفی خدمات ، وجوده کتیرمش
اولدیفی آثارمتمده کندیسنک درجه غیرت اسلامی سنی ارانه ایدر . مان بیوک
بریتانیانک تحت اداره سنده بولنان بتون ممالک اسلامی بی طولاشوب مسلمانلرک حیاتیلری ،
وضعیتلرینی رأی العین تتبع ایتمشدر . عبدالله کویلیام افندی هیچ بروقت اسلاملرک
حقوقی مدافعه دن ، آلره روا کوریلن حقسزقلری پروتستو ایتکدن خالی قالدی .
انکیز حکومتی عنندنده ، بارله منتو واسطه سیله دائماً اسلاملرک حقوقی التزام
ایدردی . بو ذات فضیلتمند لیومره بول شهرنده برده جامع شریف انشا ایتمش
وبرجوق انکیزلرک اهتداسنه دلالت ایتمشدر .

شمدی مع المسار کورویورز که بوکون دین اسلام لوندرده ده شایان حیرت
برصورتده انتشار وتوسع ایتکده در .

شهر مذکورک غایت کوزل ونشیمنکاه اغنیا بولنان (ووقینغ)
جهتده الکتریک ایل تنویر وقیمتدار خالیلرله تقریش ایدیلش محترم برجامع
شریف برده دائرة مخصوصه انشا ایدیلشدر . هرکون بوراده بش وقتنده اذان
محمدی اوقونیور ، مسلمانلر نماز قیلیور . هند علمای بنامندن خواجه کال الدین
افندی حضرتلرینک تحت ریاستلرنده منتظم برهیت مقتدره جابندن دین اسلام
نشر اولنیور . بوهیت محترمه نك اعضاسی خرسیتیان میسیونر هیئتلرینه اصلا مشابه
بولمادی بی جهته منصف انکیزلرک حسن توجهی قازانمه به موفق اولمشدر .

بوهیت اسلامی بی تشکیل ایدن ذوات محترمه ، برر کواکلی ، فداکار اسلام
مبشیریدر . اورته ده معاش ومنفعت یوقدر . بونلری بو تشبث عالی به سوق ایدن
عامل بکانه ، روح پیغمبری شاد ایدن غیرت دینه ، عشق اکمیدر . حالا ثلوث
پرستلکده دوام ایدن انکیزلری کلام توحیده ، نور ایمان ایل تنوره ، الحاصل
حق دینه دعوت وارشاد ایتک اوملرک اخص آمالنددر . برطرفدن ، عصرلر
دنبری اسلام علیهنده جایکیر اولان سؤ تفهملری ومغالطه لی نشریاتی رد وازاله ؛
دیگرطرفندن ده خرسیتیاننک حقیقه یک ضعیف وبناء علیه عمومی بر دین اولامیه .
جفی اثبات وارانه ایتکده بیوک عزم ومثانت کوستریورلر . ایشته بویلیم خدا
پسندانه برخدمتک ایفاسنده جهد واقدام ایدن بوذوات محترمه انکیزده نك مراکز
مهمه سنده قونفرانسلرله ، نطقلرله دین اسلامک حقایقی برر برر انکیزلره
آکلاتیورلر . بونکده اکتفا ایتیه رک برده انکیزجه الی آلتمش هیئته نك
شهری بر مجموعه اسلامی نشر ایدیورلر .

بورساله موقوفه کوزل انکیز شیوه سیله یازیلیور . اسلامیت حقنده غایت
واقفانه مقالات نشر اولونیور . مسلمانلغه عائد بر جوق مسائل حل ایدیلیور .
ادیان ساثره نت منسوخ اولدقلری ، جناب حق وحدتی براین قاطعه ایل اثبات
اولونیور . بوندن باشقه خرسیتیانلر بیننده مختلف فیه مسائل دخی احکام قرآنی
اوزره حل ایدیلیور .

بوهیت محترمه خرسیتیانلرک اوتهدنبری دین حلیل اسلام علیهنده سرد ایتکده
بولدقلری اعتراضاتی ده ، آریجه قونفرانسلر واسطه سیله رد ایدیور .
مثلا : کال الدین افندی حضرتلری که مبرج دارالفنوشنده ویردیکی برقونفرانسده

بر مذهب تشکیل ایتشدر. بر ملت بوقدر فرق دینیه به تقسیم اولنورسه البته اضحلاله، خرابیه محکومدر. فقط انکیزلر فطره، تربیه قانونه رعایتکار بولندقلری ایچون بوقدر اختلافات دینیه به رغماً ینه متحد یاشایورلر.

ایشته بویه مساعدا بر محیطلمده، قانونه مطیع، فکر و وجدانی حر اولان بواقلم اهلینسه دین حق نشری، نور ایمانک اشاعه سی کی بر خدمت خدا پسندانک تولید ایدم جکی نتایج حسنه و مشکوره آشکاردر.

بوکون ایکی میلیون بوقدر انکیز موحدلرینک، بیک بوقدر کلیسا و عبا. دتخانه لک قبولری، کرسیلری هر مسلم واعظه کشاده و آماده در. هر هانکی اسلام عالمی، واعظی ایسترسه کیتسون، کرسی خطابه جیقسون؛ دینی، کتابخی شریعتی آکلاتسون. هرکس اونی دیکر، و عظمی محبتله قارشیلار. کچلرده لوندرده موحدلرک بک مدبب اولان او (بکستون حال) سالوننده لورد هدلی، مس فرایز، سید امیر علی، خواجه کال الدین، علی حکمت ناهید بک و برجوق اشراف اسلامیه ایله انکیزلر بر اجتماع عقدایدنک بیکارجه مستمعین کرام نطقلر ایراد ایدیلورلردی. بواکی سنه طرفنده یوزدن زیاده انکیز هدایت ربانیه به مظهر اوله رقی شرف اسلام ایله مشرف اولشدر. بوندن نه قدر متشکر اولیورسوق بومدت طرفنده بیکارجه انکیزلرک کلام الهی دیکله یوب ایشیتیش اولدقلری تحظر ایتدکجه ده اوقدر محظوظ اولیورز. دیک اولیورکه انکیز موحدلری ایر، کچ آغوش اسلامه داخل اولقی شرفنه نائل اوله جقلری محقق کی کورونیور.

(اخلاقون) The Ethical Society فرقه مذهبیسنه کلنجه، بونلر آله کی تورات ایله انجیل کتابلرینک برجوق نقطه ده اخلاقه مضر تعلیماتی حاوی بولندقلری ایچون بونلری اصلا اوقومایورلر. یالکیز تنقید ورد ایچون آره صیره کوز کزدیرلر.

صوکره خرسیتیانلرک، اوروپا لیلرک اخلاق عمومیسنه مشاهده ایتدکجه خرسیتیانلقدن نفرت ایدیلورلر. نهشیات، مسکرات، قار بازاقی کی سیئاتک اوروپا ملتلیخی خراب و پریشان ایدم جکی اعتقادنده بولیلورلر. ایشته بوکی اخلاقون ایله تماسه بولان دیندار بر هیئت فاضله نک، بر جمعیت اسلامیه نک نه بیوک تأثیرلر حاصل ایدم جکی تصور ایتلی! طبعییدرکه بونلر اخلاق حمیده محمدیه کی کوروب آکلا دقجه دین جلیل اسلامه داخل اولمالرینه هیچ بر مانع قاللار.

صوکره انکیزلرک برده (عقلیون) Rationalists فرقه دینیه سی واردر. بونلرجه عقل الهک انسانه بخش ایتش اولدیفی عطایانک اک بیوکیدر. دین دخی الهک بخش ایتدکی بر رحمت و عطیه در. بناء علیه عقل دخی تدقیق ایدوب اونی محاکمه ایتک صلاحیتی حائز بولمسی لازم کایر. دین دخی عقلی تنویر و تشجیع ایتکله برابر اونی عامیله محاکمه سنده سربست بر اقلی در. حالبوکه کتب مقدسه عقلی تضییق و تحقیر ایدیلور. خرسیتیانلک بیکارجه عافله قادیلری «بو بوجی» دیه قتل، حکمانی «ملحد» heretic دیه اعدام ایتشدر. بونلر خرسیتیانلکی اک زیاده قان دوکک و عقلی اسیر ایتکله اتهام ایدرلر. ایشته خواجه فاضل بونلرله دخی تماسه بولیلور. نشر ایتدکی مجموعه اسلامیه ایله دین اسلامک عقل و تفکره بو بوک بر موقع ویردیکنی اثبات ایدیلور.

ایشته تشنه حقیقت شو اوج فرقه، عظمت اسلامیه به قارشیدایانه به جق، البت کونک برنده نور ایمان بونلرک قبلرینی ضیادار ایدم جکدر.

حاصلی بوکون بریتانیا آله لرنده بو بوک بر حرکت دینیه روناددر. بو حرکات اسلامیه کیتدکجه تأثیرات عظیمه کوسترمکده در. بکا اویله کلیورکه، جناب حق آرتق امت مرحومه محمدیه بی مظالم و تضییقاتدن قور تارمق کرمنده بولیلور. انکیزلر کی بردوات عظیمه و متمدنه میاننده آیات و معجزاتی کوستریور.

حالبوکه انکیزلر و روتستان میسیونرلری بونک بویه اوله جقنی بک اعلا بیلورلر. حتی هرکسدن زیاده بیایورلر. بونک ایچون عظیم تلاشه دوشمشدرلر. هیئت ناشره مسلمنه نک اولنره اقا ایتدکی دهشتلر حقنده ده انشاء الله آریجه بر مقاله یازم جغم.

عبدالاحد داود

تعدد زوجات مسئله سنی موضوع بحث ایتشدر. بوقونفرانس عادتا بر مناظره شکلی آلتشدر. قونفرانسه بر جوق پروفیسورلر ایله ارباب عرفان اثبات وجود ایتشدر.

کال الدین افندی حضرتلری «لیسه قلوب» نده ایراد بویوردقلری دیگر بوقونفرانسه، موسوینده، نصرانیتده و اسلامیتده قادینک موقعی موضوع بحث ایتش وادیان سافیه نسبتله دین اسلام از هر جهت قادینک موقع جماعیسنی ده صاغلام اساساته ربط ایتدیکنی، عفت نسوانیه نک محافظه سنی، امنیت عائله یی ده اساسی قیود ایله تأمین ایتدیکنی اثبات ایتشدر. کذلک خواجه کال الدین حضرتلری تشو و فولرک مرکز ادره زنده ایراد بویوردیفی دیگر بوقونفرانسه اوروپا مدنی خرسیتیانلکک رسمی اولمادیغه، بلکه اونک بر عکس العملی بولوندیفنه دایر بیانات مهمه ده بولونه رقی برجوق انکیزلرک تقدیر و توجهنه مظهر اولشدر.

اسلام هیئت نشریه رئیس محترمی کچن سنه تموزده یازسده انعقاد ایدن (بین الملل ادیان قونفرانسی) نه صورت مخصوصه ده دعوت اولونمشیدی. مشارالیهک مذکور قونفرانسه قرائت ایتدکی نطق اوقدر مهم و عالمانه ایدی که قونفرانسه رئیس ایله پروفیسور (مونیه) و حضاردن برجوقلری دین جلیل اسلامی تحسینلرله آفتیشلاشلردر. بوانشاده پروفیسور مونیه «اسلاملر دایر وظیفه من» سرنامیه سیله غایت انانجی و ستایشکارانه بر نطق قرائت ایتش ایدی. خواجه کال الدین حضرتلرینک بونطق اردو سانسانه ترجمه اولنهرق بتون هندو مسلمانیلرینه طاغیدیلشدر. بومناسبتله مؤلف محترم اخوان مسلمینه دیورکه: «خرسیتیانلک ادعا ایتدیکنی فوق الطبیعه صفتی غائب و زائل اولمه باشلامشدر. عقل و طبیعت موافق، عموم نوع بشره الوریثلی عملی بر دین وار ایسه اوده آنجق دین اسلام اوله ییله جکی ثقی ایتکده در. بناء علیه بو باید مسلمانیلرک بکانه وظیفه لری بودینک حقایقنی دنیا به وبالخاصه انکیزلر قومه ارانه و تبلیغ ایتکدن عبارتدر. قرآن کریمک اسکی انکیزجه ترجمه لری بک فنا و فنا اولدقلری ایچون بیوک سوء تفهملر سیبیت ویرمشدر. ایدی کلام قدیمی انکیزجه به ترجمه و تفسیر ایتلی یز.»

بو هیئت نشریه اعضاسی هپ صاحب علم و فضیلت ذوات کرامدن متشکلدر. سرسید امیر علی، لورد هدهلی، مستربار کونسون علی حکمت زاهد بک و سایر رجال دولت و سیاسون بو هیئته بتون قوتلرله مظاهرت ایدیلورلر. «هندستان جمعیت عمومی اسلامیه سی» دخی کال الدین افندی حضرتلرینک تحت ریاستنده کی هیئت نشریه به معاونت ایتکده در.

بریتانیا آله لرنده نور اسلامی شعشه لاندیران بو ذوات محترم لاهور اسلام ملرندن در. اولا لاهورده (فورمن کریستچین قولله جده The Forman Christian College) ا کال تحصیل ایتکدن صکره لوندرده کی مکتب حقوقه دوام ایتش، اورادن دخی دیپلومه اخذ ایتیه موقوف اولشدر. لاهور شهرنده عدایه ارکاندن ایدی. بوندن ایکی سنه مقدم انکیزلر به کلور. بر طرفدن ایمان و عقیده جه ضلالتده پویان اولدقلری کوردیکی انکیزلری دین حقه دعوت وارشاده باشلایور؛ دیگر طرفدن دین بین اسلام حقنده میدان آلان سوء ظن و سوء تفهملری علوم و فلسفه حاضر نک بتون قواعد و دستایر مثبتیه سیله تصحیح ورد ایتیه بو بوک بر عزم دیندارانه ایله غیرت ایدیلور و او وقتدن بری الهک توفیقله بو غیور ذات ییلمایه رقی، قوتور کتیر میهرک بو بوک بر ثبات ایله فی سبیل الله مجاهده سنده دوام ایدیلور.

شیمیدی بو هیئت ناشره نک مساعیسی نه کی ثمرات مفیده یی انتاج ایتکده اولدیفی نقطه سنه کلام. بونی حقیله آکلامق ایچون انکیزلرک احوال روحیه و وضعیت دینیه لری ایی بیلک لازمدر. بو ذکی وجدی قومک اوروپا اقوامی میاننده باشلیجه صفات مجزه سی حریت فکریه به تمامی رعایت، قانون و نظامه شدتلی مطاوعت در. حریت فکریه اعتقادی بو قومی یکدیگری نی نقض و تکفیر ایدن بشیوزی متجاوز دخی فرقه لره آیرمشدر. بوفرقه لک هر بری یالکیز کندوسنک حقیقی خرسیتیانلک اولوب دیگر فرقه لک کافه سی ضلالتده بولندیفی ادعا ایدر. بونلرک خارجنده موحدین ایله عقلیون و اخلاقون فرقه لری واردر که اوج درت میلیون نفوسی حاوی در. بونلر خرسیتیانلکی تماماً ترک ایدوب کندی کندیلرینه